

یادداشت

کودکی از دست رفته؛ ضرورت بازاندیشی حقوق کودکان کار

محمد مهدی سید ناصر
پژوهشگر حقوق بین‌المللی کودکان

سازمان جهانی کار در گزارش جدید خود اعلام کرد که در سراسر جهان حدود ۱۶۰ میلیون کودک به‌جای رفتن به مدرسه جهت امرار معاش کار می‌کنند. این میزان تقریباً یک کودک از هر ۱۰ کودک در جهان است.

در این گزارش آمده که موثرترین راه‌حل برای این وضعیت، ایجاد کار شایسته برای بزرگسالان است، طوری که آنها بتوانند خانواده خود را تامین کنند و حمایت اجتماعی را بهبود بخشند. اما آنچه امروزه در عصر اینترنت پدیده کودکان کار را به یکی از موضوعات چالش برانگیز و حساس در جوامع تبدیل می‌کند، نقش آنها در تداوم چرخ فقر و آسیب‌های اجتماعی است، طوری که کار کودکان می‌تواند نشانی از فقر جاری بوده در عین حال یکی از عوامل پدیدآورنده فقر آتی باشد. کودکانه که به‌علل و عوامل ناخوشایسته اجتماعی، خانوادگی، فرهنگی و اقتصادی مجبور به ورود و زود هنگام به دنیای بزرگسالی هستند در معرض مخاطرات متعددی قرار دارند. آنها از یک‌سوی شرایط بسیار نامطلوب از نظر تغذیه، بهداشت و انجام کارهای خطرناک و حادثه‌ساز می‌برند و از سوی دیگر می‌توانند به راحتی باز بچه دست‌باز کاران حرفه‌ای ام‌اژ سارقین یا پاندهای توزیع مواد مخدر، عوامل ایجاد خانه‌های فساد و قرار گیرنده همچنین عدم بهره‌گیری

از آموزش و تحصیل علم و فن، قدرت رقابت با سایر کودکان در ایجاد یک زندگی سالم‌ر از این کودکان سلب و آینه‌دیده‌ی پیش روی آنها را تیر و تار می‌کند. کودکانه که به‌علل و عوامل ناخواسته اجتماعی، خانوادگی، فرهنگی و اقتصادی مجبور به ورود و زود هنگام به دنیای بزرگسالی هستند در معرض مخاطرات متعددی قرار دارند. آنها از یک‌سوی شرایط بسیار نامطلوب از نظر تغذیه، بهداشت و انجام کارهای خطرناک و حادثه‌ساز می‌برند و از سوی دیگر می‌توانند به راحتی باز بچه دست‌باز کاران حرفه‌ای ام‌اژ سارقین یا پاندهای توزیع مواد مخدر، عوامل ایجاد خانه‌های فساد و قرار گیرنده همچنین عدم بهره‌گیری از آموزش و تحصیل علم و فن، قدرت رقابت با سایر کودکان در ایجاد یک زندگی سالم‌ر از این کودکان سلب و آینه‌دیده‌ی پیش روی آنها را تیر و تار می‌کند.

قانون‌گذاری ملی و بهره‌ور سالی و باز تعریف قوانین گذشته یک عنصر کلیدی در مبارزه علیه کار کودک است، به این دلیل که اصول، اهداف و اولویت‌ها را برای سیاست‌گذاری ملی مشخص می‌کند و حقوق قانونی و مسئولیت‌ها را تعیین می‌کند. قانون‌گذاری ملی می‌تواند با تصویب مقرراتی علیه تخلفات از حقوق کودکان به منع بهره‌کشی اقتصادی از کودکان کمک‌به‌سازای کند؛ زمانی که یک دولت می‌خواهد اقدامات قانونی را علیه کار کودکان اتخاذ کند، اولین گام بررسی قوانین موجود است. این بررسی نه تنها باید قوانین مربوط به کار بلکه قوانین کیفری و قوانین مربوط به حمایت از حقوق کودکان کار را در بر گیرد. تصویب معاهدات و کنوانسیون‌های بین‌المللی جدید و مرتبط با کودکان کار یکی از مهمترین مسئولیت‌های دولت‌ها در راستای قانون‌گذاری و مبارزه با کار کودک است.

مجلس قانون‌گذاری و اعضای آن در بیشتر کشورهای دارای قدرت تصمیم‌گیری نهایی در برابر تصویب اسناد بین‌المللی است و در نتیجه با نگرانی اصلی و کلیدی در فرایند قانون‌گذاری و حذف بدترین اشکال کار کودکان هستند و هنگام ملاحظه بودجه ملی، مجلس قانون‌گذاری می‌تواند تضمین کند که سرمایه‌های کافی به فعالیت‌ها و موسسات عمومی که از اهمیت ویژه‌ای برای حذف بدترین اشکال کار کودک برخوردار هستند، تخصیص داده شده است. نمونه‌ای از این بودجه‌ها، بودجه برای آموزش، بودجه برای سرویس‌های اجتماعی پایه برای کودکان و خانواده‌هایشان و بودجه برای آژانس‌های اجرا کننده قانون نظیر نیروهای پلیس، بازرسی کار و سرویس‌های بازرسی مدارس است.

امروزه کودکان کار با فقر چندبعدی مواجه هستند و افراد جامعه باید به این آگاهی برسند که به‌جای ترحم و دلسوزی و کمک مستقیم به کودکان کار بهتر است سراغ سازمان‌های حمایتی بروند که امکان مداخله مستقیم دارند. مسأله بعدی استفاده از ظرفیت‌های قانونی و ارائه خدمات مددکاری به والدین و خانواده‌هایی است که دچار آسیب شده‌اند و در این زمینه لازم نیست همیشه از قهوه قهر به استفاده شود. در کشور ما ۲۲ نهاد متولی در موضوع کار کودک هستند اما تاکنون برای مبارزه با کار کودک موفق نبودند چرا که تعریف مشخصی از این موضوع ندارند و هر نهادی از یک جنبه به این موضوع نگاه می‌کند. با وجود تعداد متولیان متعدد، آمار کودکان کار در کشور و به‌ویژه در شهر تهران روز به روز در حال افزایش است. این در حالی است که رئیس کمیته سلامت شورای اسلامی شهر تهران بابیان اینکه «آمار کودکان کار در کشور و به‌ویژه در شهر تهران روز به روز در حال افزایش است» می‌گوید که ۷۰ هزار کودک کار در خیابان‌های تهران وجود دارد که این یک آمار نگران‌کننده است.

کارگران و بازنشستگان سخنگویی در مراکز تصمیم‌گیری ندارند
درمان رایگان و معیشت شایسته به سراب بدل شده‌اند

هفته تامین اجتماعی امسال با بیان انتقادات و اعتراضات جامعه بازنشستگی کشور نسبت به مشکلات معیشتی و درمانی بازنشستگان کشور همراه شد. انتقادات فعالان این بخش از جامعه کارگری به نحوه مدیریت تامین اجتماعی و سیاست‌های دولت در قبال بازنشستگان در حوزه‌های مختلف مانند درمان، متناسب‌سازی مستمری و سیاست‌گذاری در قبال صندوق‌های بازنشستگی بازمی‌گشت.

بازنشستگان از روند اعطای تسهیلات، به شدت نارضاعی‌اند

در یابگی بابیان برخی مشکلاتی که از ناحیه تامین اجتماعی در چهار ماهه نخست سال جاری برای بازنشستگان پیش آمده، اظهار کرد: حدود چهار ماه از سال می‌گذرد و ما بازنشستگان هنوز می‌شنویم که در مراجعات گفته می‌شود که سایت بسته است و وام شما کم است و افزایش نیافته یا بانک رفاه هنوز واریز نکرده است. مگر جز این است که مسئولان تامین اجتماعی وظیفه‌ای مهتمتر از رسیدگی به دغدغه‌های بازنشستگان ندارند؟ یا این حال شاهدیم که به دلیل سیاست‌های موجود در زمینه بازنشستگان، نارضایتی شدیدی موجود است.

وی با انتقاد از عملکرد بانک رفاه کارگران گفت: این بانک به نام کارگران و متعلق به جامعه کارگران و بازنشسته است اما می‌بینیم که دقیقاً همین کارگران هستند که از بانک رفاه نمی‌توانند وام بگیرند. هیچ کارگری در هیچ مقطعی نتوانسته از این بانک وام بگیرد. در هنگام مراجعه به بانک به وضوح می‌شنویم که مسئولان می‌گویند که تصمیم‌ویز اقتصاد و رئیس بانک مرکزی این است که سیاست‌های بانک رفاه به این گونه باشد و به همین نحو کارگران بازنشسته از این بانک خود بهره‌ای نمی‌برند.

این فعال کارگری تصریح کرد: درست است که سیاست‌های بانک‌ها باید یادولت و راهبردهای آن تطبیق داشته باشد اما این بانک متعلق به خود جامعه کارگری است. این خوب است که در روز کارگر و روز بازنشسته از زحمات برخی از آنان بالوح تقدیر و هدایا تشکر شود اما وقتی می‌گوییم هر روز در ایران روز کارگر و بازنشسته باید باشد، یعنی هر روز باید به رنج آنان توجه کرد.

سه جانبه‌گرایی به یک مراسم سمبلیک و نمادین بدل شده است

در یابگی با تاکید بر اینکه بازنشستگان این روزها به دلیل فشار معیشتی مدام به دنبال استقراض می‌روند، گفت: استقراض خودش از عوامل استثمار است و نوعی استثمار در زندگی مردم به وجود می‌آورد. این روزها طرح کرامت رضوی برای بازنشستگان مطرح می‌شود اما این طرح که یادگار دولت‌های گذشته است، هنوز برای بازنشستگان محقق نشده است.

برای رد دیون دولت به صندوق‌های بازنشستگی، گفته شده که به روز سانی ریالی بدهی از طریق نرخ بهره ساده انجام پذیرد و وقتی خود دولت از مردم طلبکار است، بهره آن را به صورت مرکب بهره در دریافت می‌کند

در دولت سخنگوی منافع کارگران و نماینده و زبان ما باشد و برای ما بازنشستگان و کارگران چانه‌زنی کند. دبیر اجرایی خانه کارگر مازندران افزود: سوال ما از رئیس‌جمهور و وزیر کار این است که آیا واقعاً مصوبه شورای عالی کار برای دستمزد سال ۱۴۰۲ در چهارچوب معیارهای قانونی و اساسی و ماده ۴۱ قانون کار و مطالبات کارگران و بازنشستگان بوده است؟ ما اعتنایی به بازرگانان باصلاح‌طلب بودن دولت نداریم. وزارت کار و تامین اجتماعی اساساً باید فرج‌ناحی باشند و به درد مردم اعصم از هر نگاهی توجه کند.

قوانین موجود در حوزه درمان، اجرائی‌شوند

در یابگی با اشاره به مشکلات بازنشستگان در حوزه درمان گفت: یکی از مشکلات بازنشستگان و بیمه‌شدگان ما مشکل درمان است. نه قانون الزام، نه سایر قوانین مربوط به درمان اجرا نمی‌شوند. ما اکنون تنها سراب درمان رایگان را می‌بینیم. درمان رایگان طبق قانون الزام به این معناست که بیمه‌شده و کارگر به هر بخش دولتی و ملکی تامین اجتماعی و حتی بخش خصوصی مراجعه کند، بتواند در همان رایگان دریافت کند. تنها اجرای چنین قانونی، شیرینی وجود نهاد تامین اجتماعی را به دهان بازنشستگان بازمی‌گرداند.

نایب‌رئیس کانون عالی بازنشستگان

با اشاره به مشکلاتی که دولت در ارائه برنامه هفتم توسعه برای بازنشستگان ایجاد کرده، گفت: چسرا دولت باید لایحه‌ای به مجلس بفرستد تا خود را از بار مسئولیت‌های خودرها کرده و همه چیز را از جیب مردم متقبل شود؟ چه کسی باید حافظ منافع ما و صندوق تامین اجتماعی و بانک رفاه باشد؟

وزیر کار باید صدای کارگران و بازنشستگان در دولت باشد

این فعال حوزه بازنشستگان تصریح کرد: ما بازنشستگان در رابطه با مسائل مطرح شده در برنامه هفتم توسعه مدام با مجلس ارتباط می‌گیریم و تلاش می‌کنیم تا به طرح‌هایی مثل سپردن اخذ حق بیمه به وزارت اقتصاد، افزایش سن و سابقه بازنشستگی و ملاک قرار دادن ۵ سال میانگین حقوق به جای ۲ سال در پرداخت مستمری و دیگر مسائل درمانی و رفاهی رای داده نشود اما همه این اقدامات را باید شخص وزیر کار به جای مادر دولت انجام می‌داد تا این پیش‌نویس به مجلس نرسد.

وی با بیان این مطلب که در برنامه هفتم توسعه دولت چیزی از همسان‌سازی حقوق بازنشستگان مطرح نشده، گفت: کارگری که در گذشته هفت میلیون تومان حقوق گرفته، امروزه باید حداقل ۱۴ میلیون تومان حقوق بگیرد زیرا تورم یک تورم لجام‌گسیخته در کشور حاکم است. اساس همسان‌سازی حقوق بازنشستگان همین مسأله است و بازنشستگان به اجرای تعهد همسان‌سازی نیازمند هستند.

در یابگی با اشاره به اینکه در رابطه با متناسب‌سازی و همسان‌سازی وعده‌هایی داده شده، اضافه کرد: این مسأله در برنامه ششم توسعه آمده ولی در برنامه هفتم توسعه نیامده است. مقصر اصلی فقدان چنین چیزی در برنامه شخص وزیر کار و سپس مدیرعامل تامین اجتماعی هستند. موضوع دیگر اینکه برای رد دیون دولت به صندوق‌های بازنشستگی، گفته شده که بازپرداخت و بهره‌ور سانی ریالی بدهی از طریق نرخ بهره ساده انجام پذیرد. حال آنکه وقتی خود دولت از مردم طلبکار است، بهره آن را به صورت مرکب بهره دریافت می‌کند. این زیر پا گذاشتن عدالت اجتماعی و تقسیم عادلانه ثروت است و باید این مسیر تغییر کند.

تومان برای اقساط مسکن راندارند. باید برنامه‌ریزی صورت گیرد تا آنان هم متقاضی شوند.

در برنامه هفتم توسعه، کمیسیون عمران زمان خانه‌دار شدن مردم را ۱۰ سال در نظر گرفته است.

شکاری ادامه داد: طبق گزارش‌های مرکز پژوهش‌های مجلس، اندیشکده‌ها و کارشناسان حوزه مسکن، حدود ۱۲ میلیون مسکن مورد نیاز واقعی جامعه است و پیش‌بینی ساخت سالانه یک میلیون واحد مسکونی از طرف دولت و مجلس نیازی واقعی است.

وی در مورد افرادی که به دلیل نبود منابع مالی پای کار طرح ملی مسکن نیامدند، یاد آور شد: در حال حاضر گروهی به دلیل نداشتن اعتبارات لازم اقدامی در جهت خرید مسکن نداشته‌اند اما نیازمندان کالای اساسی هستند و پرداخت ماهه ۴۰ میلیون

عضو کمیسیون عمران مجلس:

بسیاری از خانوارها توانایی خانه‌دار شدن ندارند

پس‌انداز تمام حقوق برای خرید خانه است. به‌طور مثال اگر یک خانوار ایرانی تمام حقوق ۱۲ میلیون تومانی خود را برای خرید خانه ۷۰ متری با متری ۲۰ میلیون تومان و با فرض ثابت بودن تورم پس‌انداز کند، طی ۱۲ الی ۱۵ سال می‌تواند خانه‌دار شود. وی با تاکید بر اینکه تامین مسکن بسیار مشکل است، افزود: بسیاری از خانواده‌های ایرانی توانایی خانه‌دار شدن راندارند ولی

گفت و گو

یک کارشناس بازار کار خبر داد:

اقدام عجیب برخی مجموعه‌ها در جابه‌جایی نیروهای شرکتی و قراردادی

یک کارشناس از وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی خواست تا با صدور ابلاغیه یا بخشنامه‌ای از جابه‌جایی و اخراج نیروهای شرکتی و قراردادی که در انتظار تصویب قانون ساماندهی کارکنان دستگاه‌ها و تبدیل وضعیت نیروهای شرکتی هستند، جلوگیری کند. حمید نجف‌در گفت‌وگو با ایسنا، با اشاره به اقدام مجلس در طرح ساماندهی کارکنان و تبدیل وضعیت نیروهای

رئیس اتحادیه پیشکسوتان جامعه کارگری:

مبارزه با ظلم، راه امام حسین است

رئیس اتحادیه پیشکسوتان جامعه کارگری گفت: راه امام حسین (ع)، عبادت، مبارزه با نفوس و مبارزه با ظلم است. به گزارش ایسنا، حسن صادقی در مراسمی که به مناسبت ایام محرم در خانه کارگر برگزار شد، گفت: عبادت، زندگی و مبارزه ایشان با ظلم و فساد و بیدادی که حکومت بنی‌امیه ایجاد کرده بود، برای ما عبرت است و باید از آن درس بگیریم.

واکنش نشان دهیم و با ظلم بجنگیم. حکومت ما اسلامی است و در آرس آن ولی فقیه است اما خبر در این حکومت

و در لایه‌های پایین آن ممکن است کسی ظلم کند که باید به آن نهیب‌بزنیم.

رئیس اتحادیه پیشکسوتان جامعه کارگری به تجمع اعضای اتحادیه پیشکسوتان جامعه کارگری در روز ۲۵ تیر مقابل مجلس گفت: هدف ما از این تجمع مقابله با ظلمی بود که در برنامه هفتم توسعه بر کارگران و بازنشستگان رفته است. ما از مجلس استمداد طلبیدیم. وی ادامه داد: دولت در لایحه هفتم بار خود را بر دوش ضغفا یا همان طبقه کارگر گذاشته که این ظلم است و ما مقابل آن می‌ایستیم.